

Riktlinjer avseende krav på saklighet, opartiskhet och otillbörlig påverkan vid allmänna val

Syfte

Varje väljare ska kunna genomföra sin valhandling i en skyddad och neutral miljö utan att nås av propaganda eller annan otillbörlig påverkan. Enligt vallagen får det i, eller i ett utrymme intill en val- eller förtidsröstningslokal, inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val.

Genomförande av val ska präglas av objektivitet, det vill säga saklighet och opartiskhet. Väljarna ska ha ett högt förtroende för valets genomförande. Den som är förordnad som röstmottagare utför sådant arbete som innehåller befogenheten att bestämma om rättigheter och skyldigheter. Sådan befogenhet innebär myndighetsutövning som ska utövas objektivt.

Denna riktlinje syftar till att tydliggöra hur Uddevalla kommun säkerställer att kravet på saklighet, opartiskhet och otillbörlig påverkan beaktas såväl vid rekrytering av röstmottagare som vid genomförande av allmänna val.

Röstmottagare

Röstmottagare förordnas av valnämnden. Vem som får arbeta som röstmottagare är en kommunal övervägningsspåra och det ska alltid ske en individuell bedömning av röstmottagarens lämplighet.

Enligt vallagen får endast den förordnas som har fått sådan utbildning som behövs för uppdraget. Vid utbildning av röstmottagarna följer Uddevalla kommun Valmyndighetens framtagna utbildningsmaterial. Endast den som genomgått valkansliets obligatoriska utbildning kan förordnas som röstmottagare.

Röstmottagare får inte vara förtroendevald i Uddevalla kommun, Västra Götalandsregionen eller Sveriges riksdag. Röstmottagare får heller inte vara valbar i något av de val som förrättas på röstmottagningsstället eller ha en tydlig anknytning till ett politiskt parti.

Röstmottagare placeras i valdistrikten av valkansliet. Nya sammansättningar i valdistrikten görs inför varje val. Placering bör ske utifrån spridning avseende ålder och kön, samt utifrån röstmottagares erfarenhet för en jämn fördelning av erfarna och nya röstmottagare i distrikten.

Familjemedlemmar bör inte arbeta i samma valdistrikt. Valkansliet bedömer vad som ska anses som familjemedlemmar i det enskilda fallet. Valsamordnare som

Dokumenttyp:	Riktlinje
Dnr:	KS/2023:609
Antagen av:	Kommunfullmäktige
Antagen:	2024-01-10 § 9
Dokumentansvarig:	Valnämndens sekreterare
Senast reviderad:	

arbetar med förordnande av röstmottagare får inte hantera ansökan från familjemedlem.

I samband med röstmottagning ska röstmottagare undvika samtal med koppling till partipolitik eller andra samtalsämnen som kan minska förtroendet för röstmottagarnas objektivitet.

Det är inte tillåtet att uppträda som röstmottagare i klädsel, eller andra typer av symboler, som är partipolitiska.

Politisk propaganda och annan otillbörlig påverkan

Enligt 8 kap 3 § vallagen får det i, eller i ett utrymme intill en val- eller förtidsröstningslokal, inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val. Vad som utgör propaganda eller annan otillbörlig påverkan enligt vallagen går inte att fastställa med exakthet. Partipolitiska manifestationer och budskap är självklart sådan propaganda som avses men omfattningen av propagandaförbudet är större än så.

Lämpligheten av förekomsten av manifestationer och påverkande budskap såsom flaggor, vimplar, affischer, symboler, bokbord på bibliotek, utställningar, musik, klädesplagg eller likande måste bedömas i det enskilda fallet utifrån i vilket sammanhang de används eller förekommer och i vilket syfte.

Inte heller frågan om hur stort utrymme intill val- eller förtidsröstningslokalen som ska fredas från propaganda kan exakt fastställas, utan får bedömas efter förutsättningarna i det enskilda fallet.

Röstmottagare har mandat att avgöra om propagandan eller motsvarande återfinns för nära val- eller röstningslokalen och därför ska avlägsnas.

Värdeneutrala röstmottagningsställen

Ett röstmottagningsställe ska inte ha anknytning till viss politisk sammanslutning och bör inte ha anknytning till en sådan viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstning.

Röstmottagningsställen bör väljas som underlättar röstning för alla väljare. När lokal ska utses till röstmottagningsställe ska god tillgänglighet för väljarna väga tyngre än en i övrigt bättre lämpad lokal. Detta även om lokalen med bättre tillgänglighet har anknytning till ett företag, religiös sammanslutning eller liknande. En lokal med politisk anknytning som kan uppfattas som icke värdeneutral ska däremot inte användas.

Valsedelutdelning och partiföreträdare

I varje val- och förtidsröstningslokal tillhandahålls valsedlar till väljarna i särskilda valsedelsställ i den ordning som valnämnden bestämt. Valnämnden förser val- eller förtidsröstningslokalerna med valsedlar i den utsträckning som det åligger valnämnden enligt vallagen. Partierna ansvarar själva för att förse val- och förtidsröstningslokalerna med övriga valsedlar. Sådana valsedlar ska lämnas av partiföreträdare till behörig röstmottagare som placerar valsedlarna i valsedelsstället enligt fastställd ordning.

Partiföreträdare som besöker val- eller förtidsröstningslokaler, för att lämna valsedlar eller i annan angelägenhet, får inte ha synliga partisymboler, såsom kläder med iögonfallande logotypes, pins eller liknande inne i lokalen.

Partierna har rätt att dela ut valsedlar utanför val- och röstningslokaler. De får dock inte störa ordningen. Valsedelsutdelare får inte dela ut valsedlar inne i lokalerna.

Valnämnden

Valnämnden ansvarar för hur arbetet ska genomföras och har att säkerställa att de olika momenten hanteras sakligt och opartiskt. Valnämnden är ytterst ansvarig för valfrågor i kommunen. Det ligger i nämndens intresse att valet genomförs korrekt med ett bibehållet högt förtroende hos väljarna.

Valnämndens ledamöter och ersättare distribuerar förtidsröster till vallokalerna på valdagen, utför kontroll av röster på valnatten samt genomför granskning och rösträkning vid valnämndens preliminära rösträkning. Samtliga arbetsmoment utförs parvis utifrån valkansliets indelning. Två personer från samma parti arbetar aldrig tillsammans. Därutöver sker kontrollen av röster på valnatten tillsammans med röstmottagare från respektive valdistrikt. Rösträkningen under valnämndens preliminära rösträkning sker tillsammans med valkansliet och externa röstmottagare.

Brott i samband med röstning

Brottsbalkens 17 kapitel anger att det är ett brott att försöka hindra röstningen, förvanska resultatet av röstningen eller på något annat otillbörligt sätt inverka på röstningen eller försöka få kännedom om hur någon har röstat. Ageranden som kan vara straffbara är att gömma valsedlar, ge missledande information om tid eller plats för röstningen eller hota någon för att hindra denne från att rösta.

Om det vid röstmottagning förekommer misstänkt otillbörlig påverkan vid valen samt brott mot rösthemlighet ska detta noggrant dokumenteras och polisanmälas av röstmottagare med hjälp av valnämndens kansli.